

297. Ecclesiae et Oratoria consecrantur ab Episcopo, et, si polluta sint, ab ipso solo vi iuris reconciliari possunt. Simplex Sacerdos tantum ex privilegio Sedis Apostolicae Ecclesiam consecratam reconciliare potest.

298. Ecclesia tantum a Sacerdote benedicta reconciliari potest a simplici Sacerdote, cum et etiam absque Episcopi licentia, si facile haberi nequeat.

299. Missa celebrari potest omnibus diebus, excepta Feria VI maioris Hebdomadae, in qua omne Sacrificium est interdictum, et Feria V in Coena Domini et Sabato sancto, in quibus Missae privatae prohibentur.

300. Missae privatae celebrari possunt quacumque diei hora, ab aurora usque ad meridiem.

301. Aurora non est physice sumenda pro licita Missarum celebratione, sed moraliter et politice, quando scilicet terminari solet hominum quies et inchoari labor iuxta probatam regionum consuetudinem¹. Sicut autem aurora, ita et meridies eodem modo intelligendus.

302. Missam notabiliter ante auroram inchoare, ita ut ante auroram ipsam absolvatur, aut inchoare post meridiem, illicitum est, nisi adsit ratio relative gravis, v. g. necessitas audiendi Sacrum, administrandi S. Viaticum, iter faciendi, etc. vel privilegium, dispensatio aut legitima consuetudo, praesertim posticipandi Missam, ut fit praecipue in magnis urbibus, ubi diebus festivis ultima Missa hora una post meridiem incipit.

303. Nocte Nativitatis Domini unam tantum Missam celebrare licet, et quidem solemnem; Missae vero pri-

¹ S. Rit. C. 17 Septemb. 1634.

vatae (ac Communio Fidelium) media nocte prohibentur, nisi adsit dispensatio vel privilegium.

304. Regulares, ex variis SS. Pontificum privilegiis, occasione itineris aliave de causa, ac debita licentia Superiorum etiam praesumpta, Missam celebrare possunt una hora ante auroram ac una hora tantum post meridiem, id est possunt terminare Missam una hora ante auroram, vel incipere una hora post meridiem¹.

305. Privilegium hoc Regularibus concessum non est locale, sed personale, ita ut eo ubique uti possint.

306. Idipsum facere possunt Sacerdotes saeculares in Ecclesiis Regularium².

307. Missa privata dicenda est saltem post Matutinum et Laudes expletas, nisi rationabilis causa aliter suadeat.

308. Missa conventionalis autem, non obstante consuetudine quacumque, celebretur post Tertiam in omnibus festis duplicibus, semiduplicibus, Dominicis et infra Octavas. Missa vero de Tempore dicitur post Nonam in Feriis Adventus, Quadragesimae, quatuor Temporum (etiam infra Octavam Pentecostes), sicuti et Missa Vigiliarum in quibus ieunatur; post Sextam autem, si ieunium locum non habeat³, etiam si dies sint solennes.

¹ Suarez, in p. III, t. 3, d. 80, s. 4.

² Indult. *Quanta in vinea Domini*, Gregorii XIII, 7 Maii 1578.

³ Rubric. Missal. t. XV, n. 2.

§ II. — *De Altari.*

309. Altare, sive fixum sit sive portatile, quod pro Missae Sacrificio servit, sit lapideum, necessariis sacris Reliquiis reconditis exornatum, ab Episcopo consecratum et immune ab omni exsecratione¹.

310. Ut super illud a quolibet Sacerdote commode celebrari possit, habeat altitudinem supra suppedaneum circa 97 aut 100 centimetr., latitudinem mensae 60 aut 65, et longitudinem ad minimum 180 centimetr.

311. Sedulo attendat Sacerdos in Altari portatili, vel etiam fixo, sed ora lignea circumdato celebrans, ut super ipsam petra sacra consecret et alias caeremonias peragat.

312. Petra consecrata ex integro tela cerata sit contecta².

313. Suppedaneum dividat Altare a soli planicie³.

314. Altaris planities operiatur praeter telam cera-tam, tribus mappis seu tobaleis lineis⁴ mundis et benedictis. Superior saltem tam oblonga sit, ut quasi ad terram pertingat⁵, cum duabus aliis brevioribus vel saltem una duplicata. Pars anterior, iuxta Rubricas Missalis, pallio sit contecta coloris, quoad fieri potest, festo vel Officio convenientis.

315. Ad conservandum Altare a pulvere aliquisque sordibus, licet decenti tapete vel tela Altaris planitiem

¹ Ex plurimis S. Rit. C. Decretis.

² Pontif. Roman. De Altaris consecratione.

³ S. Rit. C. 16 Iun. 1663.

⁴ S. Rit. C. 15 Martii 1664, in una Pisaur.

⁵ S. Rit. C. 30 Decemb. 1881.

contegere; tempore tamen Sacrificii, expositionis SS. Sacramenti etc., haec tela omnino ab Altari auferenda est, ita ut integra mappa et non solum media pars alba appareat.

316. Super Altaris mensam nihil omnino ponatur, quod ad Missae Sacrificium vel Altaris ornamentum non pertineat¹.

317. In medio Altaris inter candelabra Crux collectetur cum imagine Crucifixi², nisi in Altari iam adsit magna statua vel tabula S. Crucifixi, aut expositum sit SS. Sacramentum, si consuetudo invaluerit³.

318. Sit haec Crux oculis tam Sacerdotis quam populi⁴ tam obvia, ut facile videri possit; et ita alta, ut pes Crucis seu imago Crucifixi candelabris superemineat⁵.

319. Crux illa non tantum tempore Missae, sed semper in Altari prostare debet.

320. In Altari saltem duo candelabra cum candelis ex cera et non ex sebo, stearina, etc.⁶ hinc inde in utroque eius (Altaris) latere stare debent.

321. Ad Missam privatam, nisi Celebrans sit Episcopus aut Protonotarius Apostolicus, aut speciale habeat privilegium, plus quam duas candelas accendere non licet⁷. Licet tamen tempore hyemis, vel dum Missa antelucano tempore celebratur, aliam candalam iuxta Missale

¹ Rubr. gener. Missalis, t. XX.

² Ibid.

³ S. Rit. C. 11 Martii 1871; et 2 Sept. 1741, in Aquen.

⁴ S. Rit. C. 17 Sept. 1822.

⁵ Caerem Episcop., l. I, c. 12, n. 11.

⁶ S. Rit. C. 10 Dec. 1857, in una Carolinen.

⁷ Caerem. Episc. l. I, c. 29, n. 4; et ex pluribus S. Rit. C. Decretis.

apponere, dummodo non sit formae palmatoriae seu bugiae episcopalnis. In Missa conventuali vero, quae ut solemnis habetur¹, ac in festis solemnioribus, accenduntur quatuor aut sex candelae ratione solemnitatis².

322. In expositione SS. Sacramenti cum Pyxide, accenduntur ad minus sex candelae; in solemnni vero standum est instructionibus Ordinarii, ut suo loco dicetur. Item in Officio Defunctorum solemnni accenduntur sex candelae.

323. Praeterea in Altari adsint legile seu pulvinar, tabellae Secretarum, ac campanula in gradibus seu melius in abaco seu credentia si adsit, quae pulsatur ex Rubricae iusu ad *Sanctus* et ad utramque elevationem, et ex usu a S. Rit. Congregatione tolerato ad *Domine, non sum dignus*, tantum ubi adest consuetudo³.

324. Omittitur pulsus campanulae in Missis privatis, quae ad Altaria lateralia tempore expositionis SS. Sacramenti celebrantur, dum canitur Missa solemnis, dum instituitur processio, aut in Ecclesia fit Absolutio Defuncti.

325. Quoad reliquum ornatum Altaris, ratio temporis habenda est; tempore vero Adventus et Quadragesimae, quando Officium dicitur de ea, exceptis Dominicis *Gaudete* et *Laetare*, non licet ornare Altare floribus et Sanctorum Reliquiis; bene vero tempore Septuagesimae etc., Rogationum et Vigiliarum, etiam quando color est violaceus.

326. Cum celebrantur Officia pro Defunctis, nullae imagines mortuorum vel Cruces albae, flores etc. ap-

¹ S. Rit. C. 17 Dec. 1888, in una Ord. nostri, ad n. 7.

² Ibid. et S. Rit. C. 12 Sept. 1857.

³ S. Rit. C. 14 Maii 1856.

ponantur, sed omnia ornamenta Altaris, excepto conopeo Tabernaculi, quod tunc erit violaceum, sint nigra¹.

327. Quae certis festis servanda sunt, suis locis aut in Calendario indicantur.

§ III. — *De vasis sacris.*

328. Calix, quo Sacerdos utitur ad Sacrificium Missae celebrandum, sit aureus, argenteus intus inauratus, aut etiam cupreus, qui habeat tamen cuppam argenteam aut stanneam, in utroque casu intus bene inauratam², non vero ex quocumque alio metallo; cum Patena similiter argentea aut stannea ac inaurata saltem a parte concava.

329. Item bene deaurata esse debent in parte interiori alia vasa sacra, nempe Pyxides seu Ciboria, in quibus Particulae consecratae asservantur pro Communione Fidelium, lunula Ostensorii, capsula, in qua ipsa lunula includitur, et vascula sacrorum Oleorum.

330. Calix cum Patena ab Episcopo consecrari debent; lunula vero ac vasa ss. Oleorum non consecrantur, sed benedicuntur a Sacerdote facultatem habente benedicendi vasa ac paramenta sacra, id est in conventibus nostris a Superiore locali³.

331. Vasa sacra semper munda conserventur ac nitida, et identidem a Sacrista Sacerdote vel a Ministro in Sacris constituto mundanda sunt ac lavanda.

332. Amittunt consecrationem seu exsecrantur, dum per fractionem vel aliter amittunt figuram aut formam

¹ Caerem. Episc. I. II, c. 11, n. 1.

² Missal. De Rit. servand. in celebrat. Missae, t. I, n. 1; et S. Rit. C.

³ 31 Aug. 1867.

³ Leo X, Constit. *Religionis suadet.*